

HELYI FOGLALKOZTATÁSI PARTNERSÉG KIALAKÍTÁSA
AZ OROSHÁZI JÁRÁSBAN

TOP-5.1.2-15-BS1-2016-00007

**Munkaerő-piaci, vállalkozásfejlesztési és munkaerő-igényfelmérés
a helyi szereplők bevonásával**

Orosháza, 2017.

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalomjegyzék

I.	Bevezetés.....	3
I.1.	Cél meghatározása	3
I.2.	A tanulmány felépítése.....	3
II.	Módszertan bemutatása	3
III.	Foglalkoztatási helyzetkép	4
III.1.	Orosházi járás bemutatása	4
III.2.	Foglalkoztatási adatok	6
III.3.	Munkáltatói igények.....	8
III.7.	Beruházási tervek bemutatása	18
III.8.	Kritikus pontok azonosítása.....	19
IV.	Beavatkozási elképzelések	20
V.	Összegzés.....	20
VI.	Mellékletek	21

I. Bevezetés

I.1. Cél meghatározása

A TOP-5.1.2-BS1-2016-00007 kódszámmal támogatási forrást nyert „Helyi foglalkoztatási partnerség kialakítása az Orosházi Járásban” című projekt keretében készülő tanulmány célja legalább 50 helyi szereplő bevonásával felmérni és összegyűjteni az Orosházi járás munkaerő-piaci, vállalkozásfejlesztési és munkaerő-igényeit.

A felmérés kiterjed a paktum területi szintjére vonatkozó foglalkoztatási helyzetkép bemutatására, a munkaerő-igény összegyűjtésére, a foglalkoztatási nehézségek azonosítására, az ismert beruházási tervek és a hiányszakmák összegyűjtésére. Továbbá tartalmazza a projekt által megvalósítható beavatkozási elképzeléseket.

I.2. A tanulmány felépítése

Az Orosházi járás munkaerő-piaci kutatása elsődlegesen statisztikai adatokra és az elvégzett felmérések számadataira épül. A demográfiai helyzet változása mellett bemutatja a foglalkoztatási helyzetképet, elemzi az összegyűjtött munkáltatói igényeket, valamint egybe gyűjti a beruházási terveket. A tanulmány az elemzések alapján megállapítja a kritikus pontokat, és javaslatot tesz a beavatkozási lehetőségekre.

II. Módszertan bemutatása

A munkaerő-piaci helyzet megismeréséhez és az igények összegyűjtéséhez a kvantitatív kutatási módszertan elemeit alkalmaztuk. A helyzetfeltáráshoz elsősorban a nyilvános elérhető, illetve a Kormányhivatal Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztálya által biztosított statisztikai adatokat vettük figyelembe és elemeztük.

A munkaerő-piaci szereplők – elsődlegesen – munkáltatók igényeinek összegyűjtéséhez kérdőíves módszert alkalmaztunk. A 19 kérdéses strukturált kérdőívvel a válaszadók megismerése – ágazati besorolás, cégméret – és az igényeik összegyűjtése volt a cél. Az általunk alkalmazott primer kutatási eszköz kiválóan alkalmas az azonos típusú adatok összehasonlítására. Ugyanakkor a felmérés során megtapasztaltuk az általunk választott eszköz hátrányát is, miszerint a 888 járási székhellyel/telephellyel rendelkező vállalkozás közül mindösszesen 75 válaszadót tudtunk bevonni. Az eredmények jobb összehasonlíthatósága és szélesebb körű összegyűjtése érdekében az elemzés során – a kutatást végzők hozzájárulásával – figyelembe vettük a hasonló témájú és célú megyei kutatás Orosházi járásbeli eredményeit is. Így összességében az elemzések alkalmával 236 munkáltató igényeit tudtuk összegezni és összehasonlítani.

III. Foglalkoztatási helyzetkép

III.1. Orosházi járás bemutatása

Az Orosházi járásban nyolc település található, összesen két város: **Orosháza** és **Tótkomlós**; és 6 község: **Csanádapáca**, **Pusztaföldvár**, **Nagyszénás**, **Gádos**, **Kardoskút**, **Békéssámson** alkotja.

Területét tekintve Magyarország délkeleti részén, Békés megyében, a román határhoz közel helyezkedik. A romániai határ menti területekkel való szoros együttműködését olyan történelmi emlékek jelzik, mint például a városból Kelet felé kivezető út, amely az Aradi út elnevezést kapta. Az Orosházi járás a megye legnyugatibb részén, a Körös és Maros folyók által körülhatárolt Békési-háton található. Földrajzilag sík vidék. Folyója nincs.

Természeti és táji értékekben gazdag adottságú terület. Területe 717,18 km², mely az ország területének 0,7 %-a. Járási székhelye a közel 30 ezres lakosságú Orosháza. A nyugati határvonala mentén fekszik Székkutas község, amely Hódmezővásárhely járáshoz tartozik és Árpádhalom község, amely a Szentesi járás része. Északon Csabacsúd és Kardos határolja, amely a Szarvasi járás része. Északkelet, Kelet felől a Békéscsabai járás települései Kondoros, Csorvás, Gerendás határolják. Dél-keleti, keleti oldalról a Mezőkovácsházi járás települései Medgyesbodzás, Nagybánhegyes, Kaszaper, Mezőhegyes határolja.

Az Orosházi járás, népessége 50 835 fő, népsűrűsége 71 fő/km² volt a 2012. évi adatok szerint.

Orosházi járás a járások 1983-as megszüntetése előtt is mindvégig létezett, és székhelye az állandó járási székhelyek kijelölése (1886) óta mindvégig Orosháza volt. Orosháza Békés megye második legnagyobb és egyben legiparosodottabb városa, nemcsak a járás székhelye, hanem a kistérség központja is.

Gazdaságát kettősség jellemzi, természeti adottságai révén erőteljes a mezőgazdaság és az ipar szerepe. Fejlődésére pozitívan hat, hogy a település több irányból is megközelíthető (közúti és vasúti). Földrajzi elhelyezkedése kedvező. A járás földterülete alkalmas mezőgazdasági hasznosításra, kiemelkedően jó agráradottságok jellemzik. A jó minőségű talajon gabona- és zöldségtermesztés a jellemző, illetve még az állattenyésztés dominál, azonban a kapcsolódó feldolgozóipar hiányos. A másik húzóágazat az ipar, hiszen a megye legiparosodottabb városa Orosháza, ahol az üveggyártás, autóalkatrész-gyártás és a baromfifeldolgozás jelentős.

Továbbá természetvédelmi területekben (Kardoskút), termálvízben gazdag, pl. Gyopárosfürdő, Nagyszénási Park Fürdő. Turisztikai szempontból csalogató a 2 fürdő, illetve természeti tavakkal, erdőkkel tarkított terület. A tanyavilágnak hangsúlyos szerepe van, hiszen több száz éves hagyománnyal rendelkezik.

A településeit tekintve a kis-, középvárosok és községek dominálnak. Súlypontjának tekinthető a lakosság nagy részét tömörítő Orosháza. A város mellett, hogy a térség legfejlettebb települése, jelentős oktatási, kulturális és szórakoztató központ is. Ettől az évtől a Kodolányi János Főiskolának Orosházán van a székhelye, ezzel a megyében is egyedülálló felsőoktatási pozíciót tölt be a város. Komoly problémát okoz a járásból való elvándorlás. Orosházát egykor az ország legnagyobb falujaként tartották számon, 1946-ban kapott város rangot. A járásban egy kórház található Orosházán, melynek tágabb vonzáskörzete van, nyugat, délnyugat és délkelet Békés, a Szarvastól Mezőkovácsházáig tartó vonalon végig a megyehatár mentén.

Orosházi járás lakossága településenként

Település	Terület km ²	Település típusa	Állandó női lakosság	Állandó férfi lakosság	Állandó lakosság összesen
<i>2017. január 1.</i>					
Orosháza	202,2	város	15167	13920	29087
Tótkomlós	125,1	város	3087	2912	5999
Nagyszénás	95,6	nagyközség	2567	2445	5012
Gádos	38,1	nagyközség	1927	1861	3788
Csanádapáca	51,3	község	1358	1275	2633
Békéssámsón	71,2	község	1215	1219	2434
Pusztaföldvár	57,1	község	875	847	1722
Kardoskút	76,6	község	420	421	841
Összesen	717,2		26 616	24 900	51 516

Forrás: 2017. év: Magyarország állandó lakosságának száma az év első napján (2017. január 1.) XLS táblázat alapján saját szerkesztés

A 2017. évi adatok alapján a járás lakónépességének száma 51 516 fő, ami minimális ingadozást mutat. Ezzel együtt a munkaképes korúak számának alakulása folyamatos csökkenést mutat a járásban.

Munkavállaló korúak (15-64 évesek) számának alakulása az Orosházi járásban

2013 év	2014 év	2015 év	2016 év	2017 01.hó
36 225 fő	35 797 fő	35 353 fő	32 560 fő	32 560 fő

KH adatok alapján

Az Orosházi járás speciális helyzetét erősíti, hogy az önkormányzatok által létrehozott Orosházi Kistérség Többcélú Társulása jelentős összetartó erőként lép fel és koordináló szerepet vállal a szociális feladatok ellátásában és az orvosi ügyelet biztosításában. Ugyanakkor mind a kistérségi társulás, mind a járás együttműködése erőteljesnek mondható a szomszédos dél-békési térséggel, a Mezőkovácsházi járás önkormányzataival és azok társulásával. Az együttműködés több szakmai programban – mint pl. a Pilot Startmunka-

programban – tetten érhető, de a Dél-Békés Jövőjéért Szövetség keretei között végzett térségfejlesztési koncepcióban való szerepvállalásban is megmutatkozik.

III.2. Foglalkoztatási adatok

Az Orosházi járás foglalkoztatási helyzete párhuzamosan alakul Békés megye foglalkoztatási helyzetével. A járásban nyilvántartott álláskereső aránya azonban a megyei átlag alatt van.

Forrás: Munkaerő-piaci helyzetkép Békés megye 2017. február

A térség lakosságszámának csökkenésénél együtt csökken a munkaképes korúak száma. A probléma összetétele két alappilléren nyugszik: a lakónépesség természetes fogyásának hatását felerősíti az aktív korúak elvándorlása. A térség előregedő státusza megegyezik a megye helyzetével, annak ellenére, hogy a határon túlról (Romániából) érkező munkaerőre jelentős vonzó hatást gyakorol az Orosházi Kórház, ami sok esetben letelepedést is eredményez a térségben.

Mindemellett állandó csökkenést mutat a regisztrált álláskereső száma, ugyanakkor a tavalyi év kivételével folyamatosan nőtt a bejelentett álláshelyek száma. Tehát miközben a szociális helyzetképet rontja a munkanélküliek nagy száma, addig a munkáltatók nem találják az elvárásainak megfelelő végzettségű, képzettségű, motivált munkaerőt.

Regisztrált álláskeresők számának alakulása az Orosházi járásban

Életkor szerint/év	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
18 év és alatta	22	13	16	14	19	19	21	26
19 év	43	42	37	37	37	31	28	24
20 - 24 év	497	495	458	433	395	292	237	177
25 - 29 év	468	460	404	377	331	241	175	130
30 - 34 év	522	461	414	339	279	234	180	126
35 - 39 év	412	474	448	410	340	265	188	148
40 - 44 év	400	447	425	366	323	237	199	158
45 - 49 év	351	389	356	348	332	258	179	154
50 - 54 év	426	482	417	340	307	224	158	119
55 - 59 év	240	318	356	324	316	263	184	130
60 - 62 év	26	34	34	36	69	100	149	169
62 év felett	0	1	3	1	1	0	1	2
Összesen	3406	3617	3368	3026	2748	2163	1697	1362

KH adatok alapján

A járás foglalkoztatási helyzetére jelentős hatást gyakorol az állami finanszírozású közmunkaprogram. A járás településein a közfoglalkoztatási lehetőség három programból áll. A „Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása” és az „Országos közfoglalkoztatási program támogatása” mellett a leginkább meghatározó szerepet a „Járási startmunka mintaprogram támogatása” tölti be. A közfoglalkoztatottak száma visszatekintve az elmúlt 3 évre minden évben meghaladta az 1000 főt.

Munkavállalói kapacitás az Orosházi járásban

Orosházi járás	2013 év	2014 év	2015 év	2016 év	2017 01.hó
Munka-vállaló korúak (15-64 évesek) létszáma	36 225	35 797	35 353	32 560	32 560
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	2 748	2 163	1 697	1 362	1 347
Közfoglalkoztatásban résztvevők létszáma	859	1 088	1 275	1 349	1 238

KH adatok alapján

A nyilvántartási adatokból megállapítható, hogy 2016-ban még mindig 34 fő regisztrált álláskereső volt az Orosházi járásban, akinek még általános iskolai végzettsége sem volt. Az általános iskolai végzettségűek közül 423-an kerestek munkát, középfokú végzettséggel 846-an, míg felsőfokú végzettséggel 59-en szerepeltek a regisztrált álláskeresők között. Ha tovább elemezzük az álláskeresők adatait, megfigyelhető, hogy a regisztrációval rendelkezők több mint fele, pontosan 52,6%-a (721 fő) orosházi. A regisztrált álláskeresők végzettségét tekintve azonban más arányokat kapunk. Ugyanis a magasan képzett álláskeresők többsége a járásközpontban él: a regisztrált felsőfokú végzettségűek közül 44 fő, 74,5%-a Orosházán él.

Az Orosházi járásban is megfigyelhető az a pozitív tendencia, miszerint jelentősen csökken azok száma, akiket tartósan sújt a munkanélküliség. Míg 2013-ban 300-an voltak 24 hónapnál hosszabb ideje regisztrált álláskeresők, 2016-ban már csak 106-an.

Több éves tendenciát vizsgálva elmondható, hogy a 2008-as gazdasági válság óta összességében 60%-kal csökkent a regisztrált álláskeresők száma az Orosházi járásban, ma 4,14% a járás munkanélküliségi rátája. Ezzel a járás jobb foglalkoztatási helyzetet mondhat magáénak, mint Békés megye egésze, de az országos 4,4%-os munkanélküliségi rátaához képest is jobb helyzettel bír.

A járásban regisztrált álláskeresők számának alakulása településenként (2009-2016)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
PUSZTAFÖLDVÁR	160	176	155	127	109	92	68	51
NAGYSZÉNÁS	338	389	367	333	295	238	176	144
GÁDOROS	225	284	312	279	233	188	137	129
KARDOSKÚT	63	67	61	50	57	40	27	20
TÓTKOMLÓS	398	408	447	402	324	209	182	152
CSANÁDAPÁCA	207	237	253	216	177	171	127	95
OROSHÁZA	1859	1887	1628	1481	1433	1132	914	721
BÉKÉSSÁMSON	158	169	146	136	119	95	65	50
Járás összesen	3406	3617	3368	3026	2748	2163	1697	1362

KH adatok alapján

III.3. Munkáltatói igények

Orosháza Békés megye legiparosodottabb városa, egyben fejlett mezőgazdasági és szolgáltató központ. A leginkább meghatározó munkáltatók az üvegiparban, a mezőgazdaságban, az élelmiszeriparban termelnek, ugyanakkor az Orosházi Kórház, mint nagy foglalkoztató is hatással bír a járás munkaerő-piacára. Ebben a vonatkozásban egyre nagyobb jelentőséggel bíró ágazat a gép- és szolgáltatások között az idegenforgalom is a járásban.

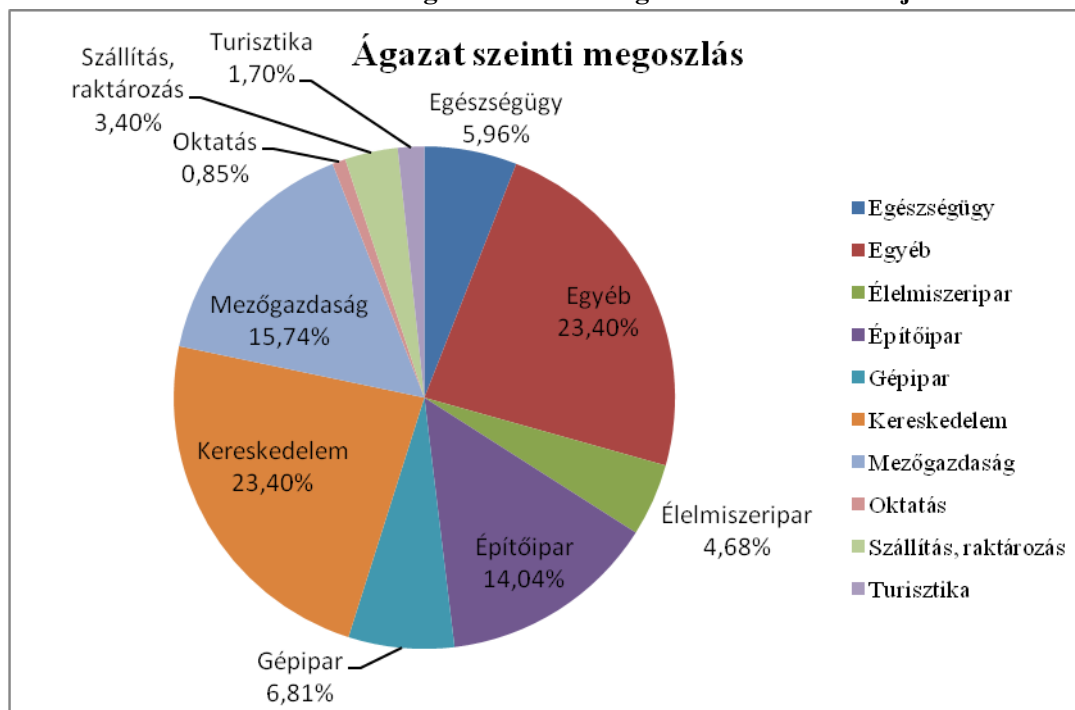
A munkáltatói körben elvégzett primer kutatás során elsősorban a fejlesztési tervek, létszámbővítési igények, a képzési szükségletek, ill. a projekttel való további együttműködési lehetőségekre irányítottuk a kérdéseket.

A projekt terveiben a kutatás elvégzéséhez mindösszesen a minimális 50 helyi szereplő bevonása szerepelt előírásként. Ehhez képest a kutatáshoz 888 járási székhellyel/telephellyel rendelkező vállalkozást tartalmazó adatbázis¹ készült. A lekérdezések eredményeként 75 saját válasz keletkezett, illetve a hasonló célú Foglalkoztatási paktum Békés megyében projekt korábbi kutatásainak orosházi adatait használtuk fel az elemzéshez. Így mindösszesen 236 válaszadó hiánytalan adatait² lehetett figyelembe venni. A válaszadók kategorizálása a megyei paktum projekt során azonosított kiemelt ágazatok szerint történt meg. Ezek szerint a lekérdezett vállalkozások legtöbbször a kereskedelem (és vegyesen az egyéb kategóriában) dolgozik, majd a mezőgazdaság és az építőipar területén termelnek.

¹ A saját készítésű adatbázis az 1. számú mellékletben található

² A tanulmányban felhasznált válaszok összesítő táblázatát a 2. számú melléklet tartalmazza

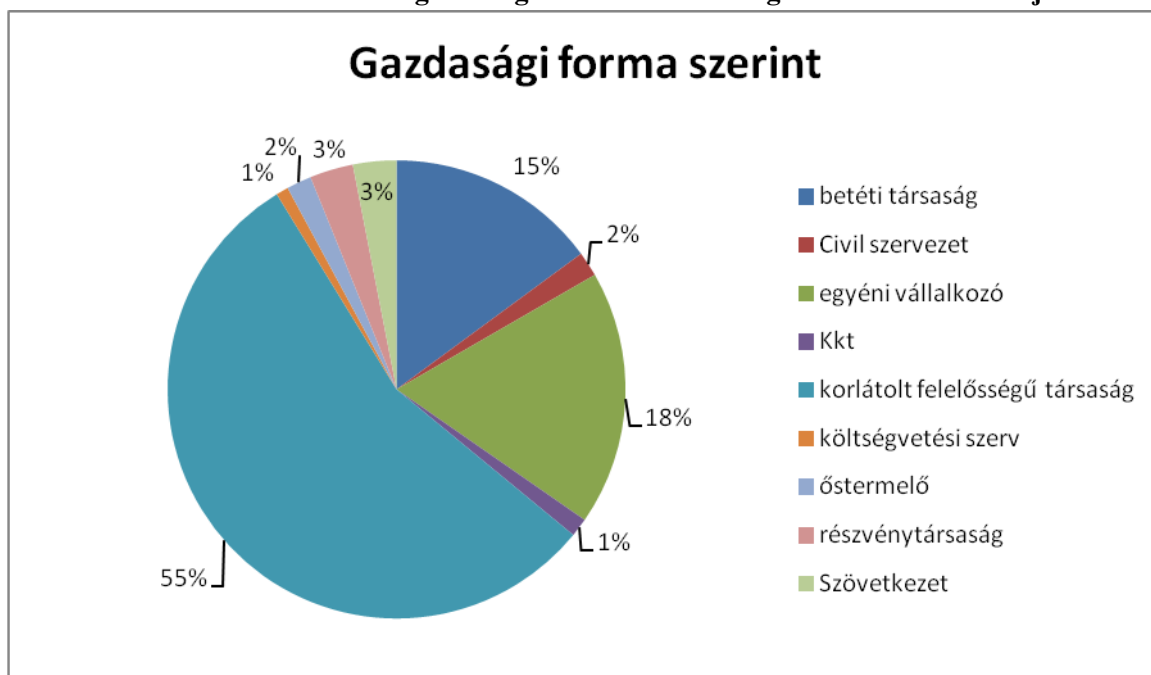
Lekérdezett munkáltatók ágazat szerinti megoszlása az Orosházi járásban

Saját elemzés alapján

A válaszadók több mint fele az egyik legépszerűbb vállalkozási formát, a kft.-t képviseli, de a lekérdezettek között egyéni vállalkozó, őstermelő, civil szervezet és még költségvetési szerv is szerepel. Ezzel biztosítva a munkaerő-piac valóban vegyes arculatát.

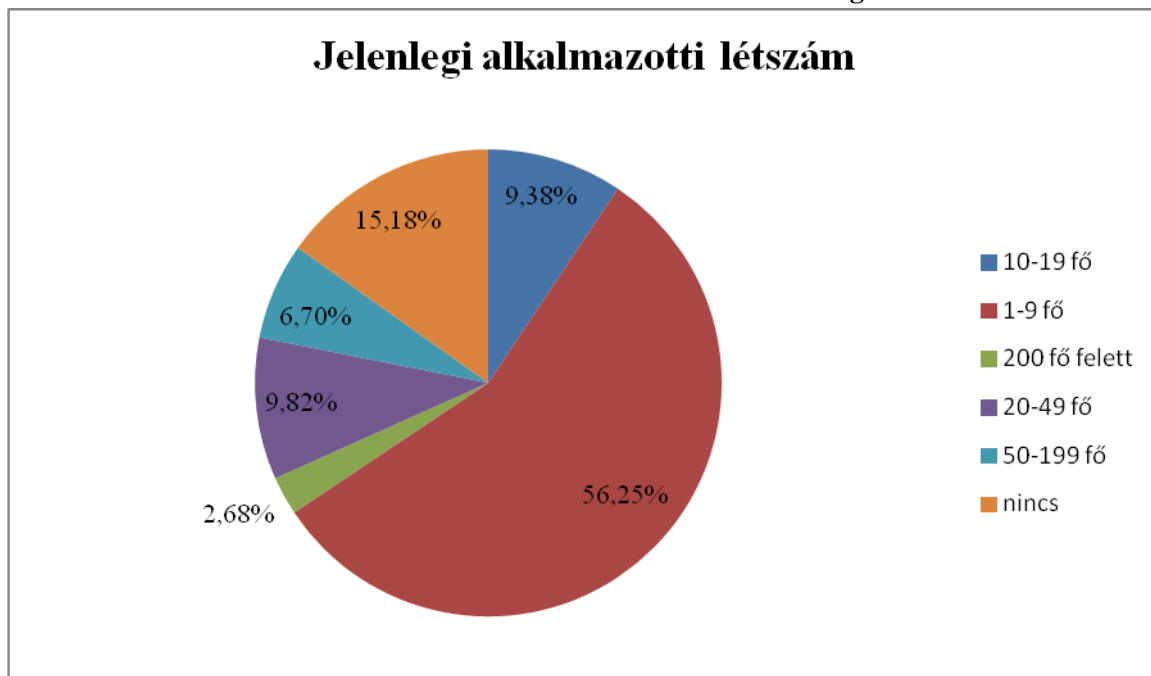
Lekérdezett vállalkozások gazdasági forma szerinti megoszlása az Orosházi járásban

Saját elemzés alapján

A 236 válaszadó jelenlegi munkavállalói létszámát vizsgálva megállapítható, hogy a válaszadók túlnyomó többsége a kkv-szektorba tartozik, csupán 4 válaszadó munkavállalói létszáma haladja meg a 250 főt.

A válaszadók alkalmazotti létszám szerinti megoszlása

Saját elemzés alapján

A válaszadók többsége kiemelt jelentőséget tulajdonít annak, hogy képzett munkaerővel bírjon. A jelenlegi munkavállalói kör vonatkozásában is a válaszadók 56%-a nyilatkozta azt, hogy szívesen képeztetné a nála dolgozókat.

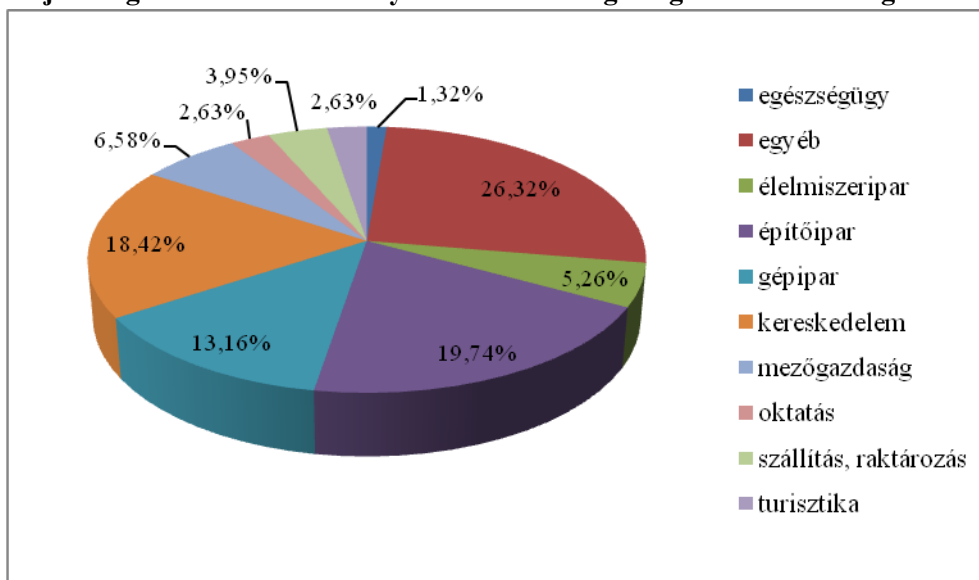
Képzési igény a már foglalkoztatásban állók vonatkozásában

Saját elemzés alapján

A felmérés során azt is megvizsgáltuk, hogy a válaszadó cégek között van-e olyan, ahol már most is munkaerő-hiánnyal rendelkeznek, tehát van betöltetlen álláshelyük. Mindösszesen 76 válaszadó jelezte, hogy a válaszadás pillanatában is tudna felvenni munkavállalót.

A jelenleg betöltetlen álláshellyel rendelkező cégek ágazat szerinti megoszlása

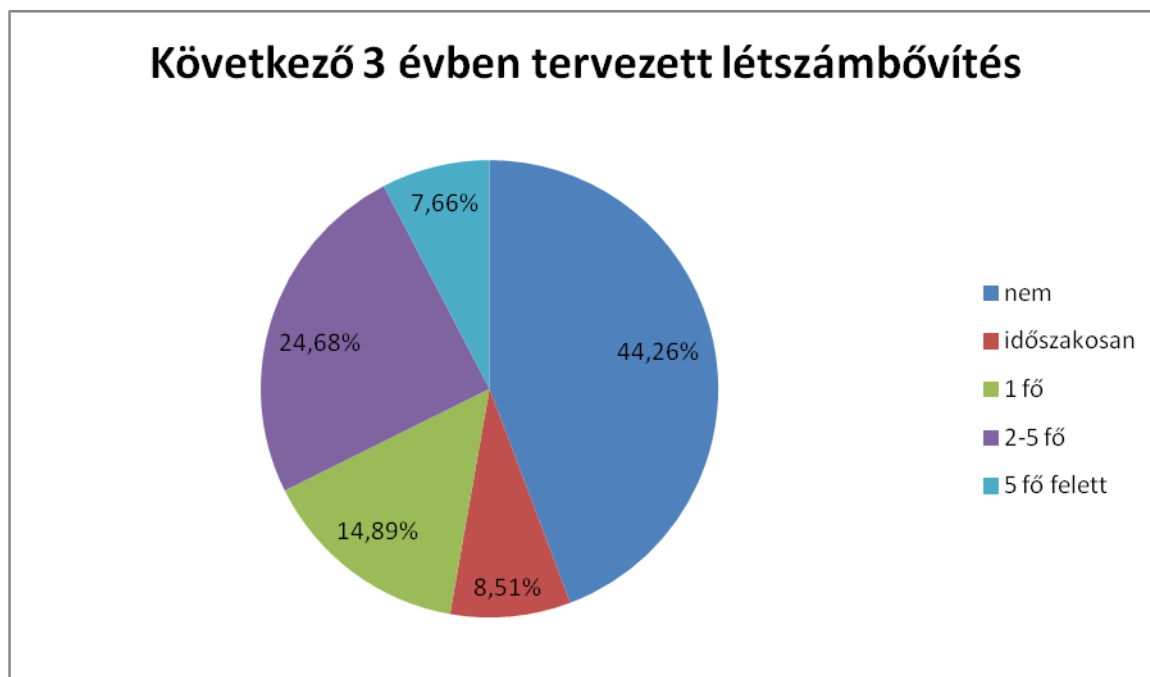

Saját elemzés alapján

Ezen túlmenően a projekt időtartamára vonatkozó létszámbővítési kérdéssel fordultunk a munkáltatókhoz. A válaszokból megállapítható, hogy miközben a megkérdezettek 32%-a már most is venne fel újabb munkavállalókat, a következő 3 évben a válaszadók 44,26%-a nem tervez létszámbővítést.

A válaszadók 55,74%-a viszont tervez létszámbővítést a következő 3 évben. Ezek a cégek lehetnek az Orosházi járási paktum potenciális együttműködő munkáltatói. A válaszokat elemezve megállapítható, hogy a létszámbővítést tervező cégek munkaerőigénye több mint kétszeresét vetíti előre a projekt által vállalt foglalkoztatási indikátoroknak. A létszámbővítési igényt megfogalmazók az előre rögzített válaszok közül megjelölhették, hogy 3 éven belül 1 főt, illetve 2-5 főt, vagy 5 főnél több munkavállalóval kívánják bővíteni humánkapacitásukat. A válaszokból megállapítható, hogy 34 munkáltató 1 fővel, 58 munkáltató 2-5 fővel, 18 munkáltató pedig egyenként legalább 5 fővel szeretné bővíteni a cégét a következő 3 évben. Ezek szerint összességében minimálisan 235 főt terveznek felvenni az Orosházi járás lekérdezett munkáltatói.

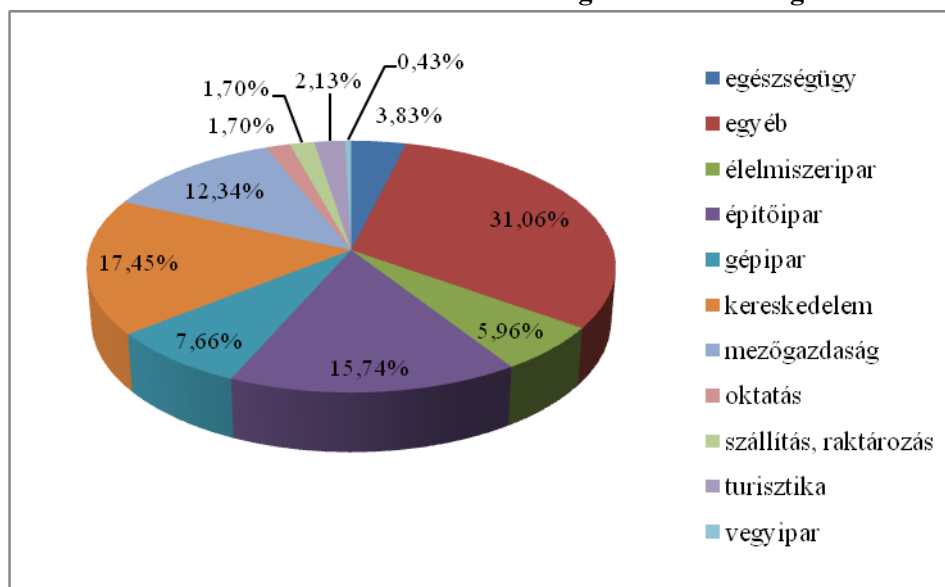
**Létszámbővítési igények a lekérdezett vállalkozások
vonatkozásában**

Saját elemzés alapján

Amennyiben tovább elemezzük a létszámbővítést tervező vállalkozásokat, megállapítható, hogy a legnagyobb arányban a kereskedelem, az építőiparban, a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban kívánnak kapacitásfejlesztést végrehajtani. Ez az információ a projekt számára mind a képzések tervezésében, mind a célcsoporttagok esetleg már meglévő képesítései alapján való kiválasztásában segítséget nyújthat.

Létszámbővítést tervező vállalkozások ágazat szerinti megoszlása

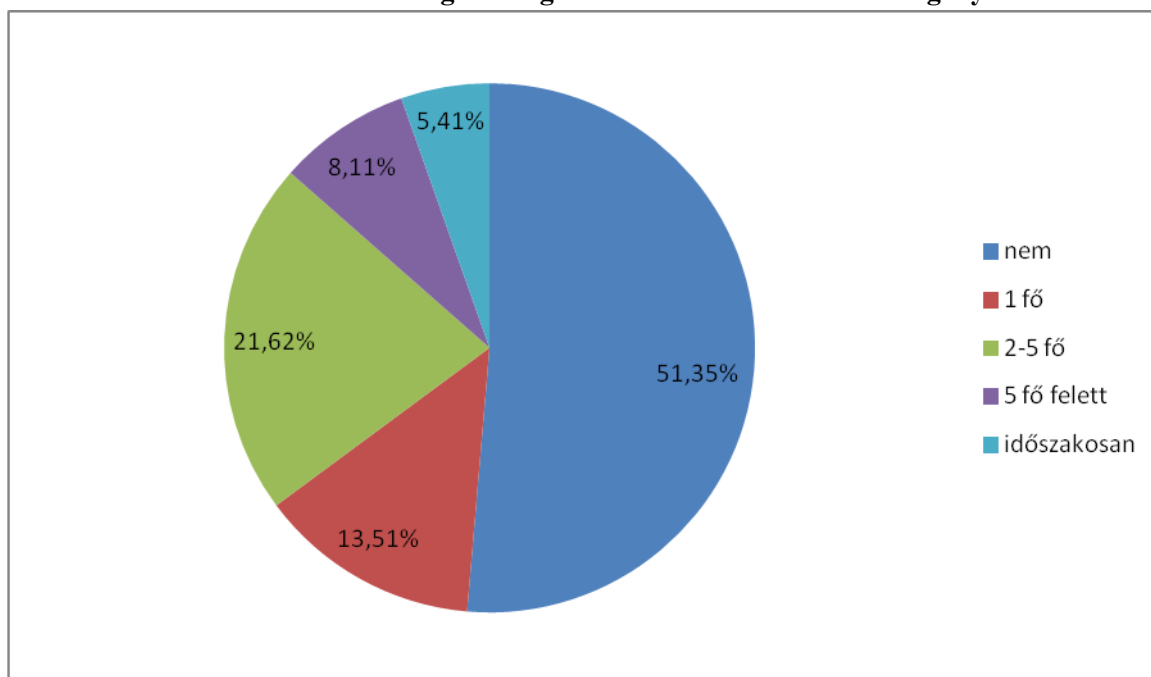

Saját elemzés alapján

Az időszakos (szezónális) foglalkoztatás megjelölése, mint létszámbővítési igény a válaszadók több mint 8%-ánál megjelent. Az Orosházi járás munkaerő-piaci helyzetét vizsgálva megállapítható, hogy ebben a térségben több ágazat jellemzője a szezónális munkaerő-igény. A kutatás válaszadói között többen a mezőgazdaság, az építőipar és a kereskedelem területén működő cégek vezetői jelezték, hogy a szezónálisan megnövekvő munkáikhoz vesznek fel konkrét tevékenységre munkavállalókat. Erre a típusú munkaerő-igényre azonban jelen projekt nem tud relevánsan reagálni, tekintettel a foglalkoztatási támogatások időintervallumára, illetve a célként megjelölt hosszú távú foglalkoztatás ösztönzésére.

A mezőgazdasági profilú vállalkozások körében további részletes elemzéseket végeztünk. Így megállapítható, hogy a 40 mezőgazdasági válaszadó közül több mint a fele nem tervez létszámbővítést. A fejlesztők összesen minimum 36 fővel tervezik bővíteni a munkavállalói körüket. A legalább kis-, de inkább középvállalkozó kategóriában működő agrárcégek esetében keresettek a diplomás agrármérnökök és a szakképzett munkavállalók is. A mikro- és kivállalkozások, illetve a növénytermesztéssel foglalkozó cégek többsége időszakos létszámbővítést végezne, a szezónális munkákhoz alkalmazkodva. Ezekben az esetekben nem tartják fontosnak a szakképesítést.

A válaszadó mezőgazdasági vállalkozók létszámbővítési igényei

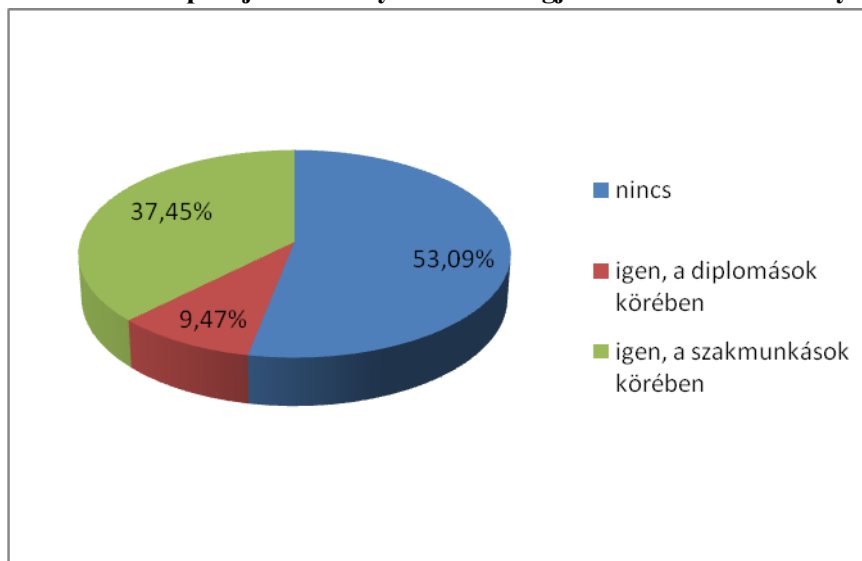
Saját elemzés alapján

A válaszadók 97%-a úgy ítélte meg, hogy a felkészült humánerőforrás munkaerő-piaci előnyöket jelent. A cégek nagy arányban tartanak igényt a vezetőképzésre, amelyet szintén a jobb piaci pozíciók kulcsának és a munkaerő-megtartás egyik eszközének vélnek. A felmérés

eredményeként megállapítható, hogy a 236 válaszadó közül 158 tart igényt ingyenes vezetőképzésre.

A hiányszakmák feltárására irányuló törekvések konkrét szakmák megjelölését nem tették lehetővé. A válaszadók elsősorban úgy határozták meg a cégüknél fennálló hiányszakmák kategóriáját, hogy a releváns végzettségre mutattak rá: szakmunkás, illetve diplomás formájában. A válaszadók több mint fele nem említett hiányszakmát a vállalkozásánál, míg közel 40% a szakmunkásokat hiányolja, és kevesebben – 10% alatt – a diplomásokat jelölték meg, mint a hiányszakmát megtestesítőket.

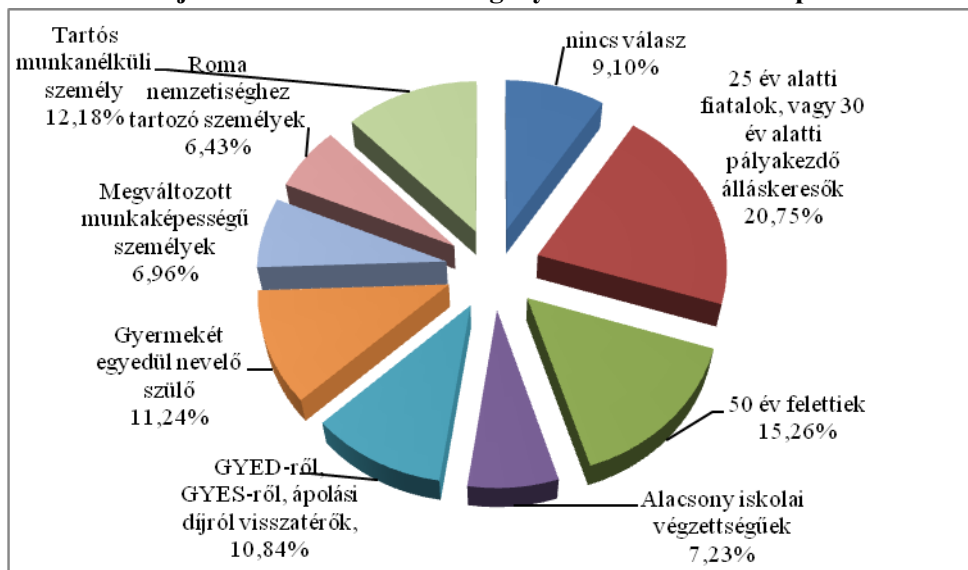
A kutatás időpontjában hiányszakmát megjelölő válaszadók aránya

Saját kutatás alapján

A felmérés legjelentősebb eredménye mégis a cégek munkaerő-igényre vonatkozó adatgyűjtése. A kutatás során feltárássra került, hogy a 236 válaszadó cég közül **171** szeretne támogatással foglalkoztatni **olyan álláskeresőt, aki a projekt célcsoportját alkotja**. A célcsoportok szerinti megoszlást az alábbi diagram tartalmazza.

Az Orosházi járás vállalkozásai által igényelt munkaerő célcsoportra bontva

Saját elemzés alapján

A kutatáson túlmutatva a Békés Megyei Kormányhivatal Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztályához minden munkáltatónak jogszabályban rögzített kötelezettsége a betöltetlen álláshelyeit bejelenteni. Ezek alapján a hivatalban folyamatosan rendelkezésre áll a megyei szintet is lefedő munkaerő-igény.

A Kormányhivatal Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztálya számára bejelentett álláshelyek alakulása

Munkakörök	2013	2014	2015	2016
112 Országos és területi közigazgatás, igazságszolgáltatás vezetői			2	
121 Gazdasági, költségvetési szervezetek vezetői		1		
131 Termelési egységek vezetői	13	12	2	3
132 Szolgáltatást nyújtó egységek vezetői	2	1	2	2
133 Kereskedelmi, vendéglátó és hasonló szolgáltatási tevékenységet folytató egységek vezetői	8	4	1	4
141 Gazdasági tevékenységet segítő egységek vezetői	2	6	4	5
211 Ipari, építőipari mérnökök	13	27	25	21
212 Elektromérnökök	1			1
213 Egyéb mérnökök	4	3	8	17
214 Szoftver- és alkalmazásfejlesztők, -elemzők	2	2		1
215 Adatbázis- és hálózati elemzők, üzemeltetők	1		5	2
216 Természettudományi foglalkozások	4			
221 Orvosi, gyógyszerészeti foglalkozások			2	
222 Humán-egészségügyi (társ)foglalkozások	2		1	1
231 Szociális szolgáltatási foglalkozások	2			1
243 Óvodai és alapfokú nevelési-oktatási intézményi tanárok, oktatók, nevelők	10	1	9	4
244 Speciális oktatók, nevelők	5	1	1	0
249 Egyéb szakképzett oktatók, nevelők	11	4	2	
251 Pénzügyi és számviteli foglalkozások		3	2	

252 Szervezetirányítási, üzletpolitikai foglalkozások	2	1		
253 Kereskedelmi és marketingfoglalkozások	1	3	0	
261 Jogi foglalkozások		10		
271 Kulturális és sportfoglalkozások (felsőfokú képzettséghez kapcsolódó)	1	3	15	7
272 Alkotó- és előadó-művészi foglalkozások (felsőfokú képzettséghez kapcsolódó)	2			2
291 Egyéb magasan képzett ügyintézők			5	
311 Ipari, építőipari technikusok	6	4	6	8
312 Elektrotechnikusok	4		1	1
313 Egyéb technikusok	5	19	10	15
314 Számítástechnikai (informatikai) és kommunikációs foglalkozások	2	6		1
315 Folyamatirányítók (berendezések vezérlői)	9	5	3	1
316 Üzemfenntartási foglalkozások	4	8	15	10
319 Egyéb műszaki foglalkozások	3	4	5	9
321 Ipari, építőipari szakmai irányítók, felügyelők		1	1	7
322 Egyéb szakmai irányítók, felügyelők	2	1		
331 Ápolási és szülészeti kapcsolódó foglalkozások				1
332 Egészségügyi asszisztensek	1		1	4
333 Humánegészségügyhöz kapcsolódó foglalkozások		2	2	4
334 Állat- és növényegészségügyhöz kapcsolódó foglalkozások		2		
341 Oktatási asszisztensek		1	1	1
351 Szociális foglalkozások	10	13	14	16
361 Pénzügyi, gazdasági ügyintézők	14	14	7	7
362 Kereskedelmi és értékesítési ügyintézők, ügynökök	23	14	12	10
363 Egyéb üzleti jellegű szolgáltatások ügyintézői	4	1	3	1
364 Igazgatási és jogi asszisztensek	2	1	1	1
365 Hatósági ügyintézők	1		1	
371 Művészeti és kulturális foglalkozások	2	0		2
373 Egyéb vallási foglalkozások				1
391 Egyéb ügyintézők	8	5	21	7
411 Általános irodai, ügyviteli foglalkozások	76	113	196	172
412 Számviteli foglalkozások	11	1	8	10
413 Irodai szaknyilvántartási foglalkozások	4	9	7	12
419 Egyéb irodai, ügyviteli foglalkozások	41	7	19	7
421 Pénzkezelők, pénzügyintézői pénztárosok			2	2
422 Ügyfélkapcsolati foglalkozások	7	24	11	9
511 Kereskedelmi foglalkozások	183	103	68	115
512 Egyéb kereskedelmi foglalkozások	11	8	6	7
513 Vendéglátó-ipari foglalkozások	75	69	71	51
521 Személyi szolgáltatási foglalkozások	11	1	8	11
522 Személygondozási foglalkozások	8	5	7	7
524 Épületfenntartási foglalkozások	8	8	1	6
525 Személy- és vagyonvédelmi foglalkozások	14	16	17	10
529 Egyéb szolgáltatási foglalkozások		5	2	2
611 Növénytermesztési foglalkozások	28	20	36	29
612 Állattenyésztési és állatgondozási foglalkozások	17	15	3	7
613 Vegyes profilú gazdálkodók		1		

621 Erdőgazdálkodási foglalkozások		1		1
622 Vadgazdálkodási foglalkozások	1	2	1	
711 Élelmiszergyártók, -feldolgozók és -tartósítók	31	201	119	94
721 Ruha- és bőripari foglalkozások	17	25	10	8
722 Faipari foglalkozások	7	4	10	4
723 Nyomdaipari foglalkozások	4	1		
732 Fémmegmunkálók	79	152	91	53
733 Gépek, berendezések karbantartói, javítói	56	46	24	26
734 Villamossági berendezések műszerészei, szerelői	15	10	8	18
741 Kézműipari foglalkozások	3	21		8
751 Építőmesteri foglalkozások	49	94	43	67
752 Építési, szerelési foglalkozások	39	37	35	24
753 Építési szakipari foglalkozások	34	32	17	9
791 Egyéb ipari és építőipari foglalkozások	26	5	20	13
811 Élelmiszer-, ital-, dohánygyártó gépek kezelői	2	7	2	2
812 Könnyűipari gépek kezelői és gyártósor mellett dolgozók	18	140	27	12
813 Vegyipari alapanyagot és terméket gyártók, gépkezelők	4		1	17
814 Alapanyaggyártó gépek kezelői	7	12	17	12
815 Fémfeldolgozó és -megmunkáló gépek kezelői	4	23	27	72
819 Egyéb feldolgozóipari gépek kezelői	10	2	2	
821 Összeszerelők	30	2	20	7
832 Egyéb, helyhez kötött gépek kezelői	16	15	11	3
841 Járművezetők és kapcsolódó foglalkozások	12	30	11	33
842 Mobil gépek kezelői	48	36	33	40
911 Takarítók és kisegítők	62	78	80	65
921 Szemétgyűjtők és hasonló foglalkozások		70	4	
922 Szállítási foglalkozások és rakodók	12	38	32	27
923 Egyéb egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozások	2395	2803	3125	2252
931 Egyszerű ipari foglalkozások	101	69	101	76
932 Egyszerű építőipari foglalkozások	269	37	145	178
933 Egyszerű mezőgazdasági, erdészeti, vadászati és halászati foglalkozások	59	49	161	161
Összesen	4090 fő	4630 fő	4829 fő	3917 fő

KH adatok alapján

Az összesítések alapján elmondható, hogy az élelmiszeripar, az építőipar és a mezőgazdaság az az ágazat, ahol jelenleg és a következő 3 év távlatában is a legnagyobb számban keresnek munkavállalót a cégek, vállalkozások az Orosházi járásában.

III.7. Beruházási tervek bemutatása

Az Orosházi járás beruházási tervei elsődlegesen a vállalkozói szféra és az önkormányzatok által megtervezett és kidolgozott fejlesztési terveiből épülnek fel. Az önkormányzatok legjelentősebb fejlesztési forrásai az uniós és állami támogatások biztosítják hasonlóan a gazdasági szereplők lehetőségeihez – bár a nagyfoglalkoztatók esetében gyakrabban előfordul, hogy saját erőből képesek fejlesztésre fordítani, vagy hitelt vesznek igénybe ezzel a céllal.

A 2014-2020-as uniós fejlesztési ciklus keretében meghirdetett operatív programok közül a GINOP és a TOP források biztosítanak beruházási keretet az Orosházi járás szervezetei számára (is). Míg a GINOP a gazdasági szervezetek – jellemzően – kapacitásbővítéssel kapcsolatos bővítéseihez biztosít támogatást, addig a TOP források elsődlegesen az önkormányzatok szolgáltatásaihoz szükséges beruházások korszerűsítését, bővítését fedezik.

A GINOP keretében a kutatás megkezdéséig megpályázott támogatási összeg a járás esetében meghaladja az 1 milliárd forintot³. A pályázók jellemzően kapacitásbővítéssel kapcsolatos beruházásokat terveznek a támogatásból végrehajtani. Ez sok esetben gépesítéssel és nem elsősorban a humán erőforrás bővítésével jár, ugyanakkor a néhány gépkezelő vonatkozásában pedig szigorú szakképesítési elvárásokat támasztanak.

A Békés megyei TOP esetében 4 milliárd forintos keretet határoltak le az Orosházi járás pályázói számára. Az önkormányzatok többségében szociális intézményeket, óvodákat, orvosi rendelőket terveznek felújítani, illetve zöldváros programokat és ipari park beruházásokat megvalósítani. A tervezett beruházások a legtöbb esetben csupán néhány fős humán erőforrás-igénnyel járnak, a kivitelezések alkalmával mégis komolyabb hatással lehetnek a járási munkaerő-piacra.

A térség jellemzői között már említésre került, hogy a Kodolányi János Főiskola székhely-áthelyezése komoly hatással lehet a járás egészére. Elsődlegesen, mert Békés megye egészét tekintve nincs másik felsőoktatási intézmény, amelynek a megyében lenne a székhelye. Másodsorban a folyamat részeként számos beruházásra lehet számítani. Tekintettel arra, hogy a főiskola épülete nem felel meg az oktatói kör elhelyezésének, a nappali képzés kívánalmainak, ezen a területen is lehet bővülésre számítani. Ugyanakkor a főiskola egyetemi rangra való törekvése a kutatás-fejlesztés erősödését is elengedhetetlenül magával vonja, ami a térség és ezzel a megye számára új lehetőségeket nyithat meg.

³ A járás különböző támogatási forrásokból tervezett beruházási, fejlesztési terveit a 3. számú melléklet tartalmazza

III.8. Kritikus pontok azonosítása

Az Orosházi járás munkaerő-piacának sajátossága, hogy több munkaerő-igény jelentkezik a munkáltatók oldaláról, mint azt a regisztrált álláskereső akár a közfoglalkoztatásban dolgozókkal együtt ki tudnák elégíteni. Ennek ellenére – bár az országos átlag alatt – mégis van egy 4,1%-os munkanélküliség a járásban.

A probléma összetett:

- a regisztrált álláskereső nem megfelelő képzettsége, alacsony kompetencia szintje,
- a pályakezdő, ill. fiatal képzett munkaerő elvándorlása a járásból,
- az álláskereső motivátlansága a munkaerő-piacon való részvételhez, a képzéseken való részvételhez, az öngondoskodás iránt,
- a képzések és a képzési igények összehangolatlansága,
- a térségre jellemző alacsony bérszínvonal.

Összegezve a problémát elsősorban a regisztrált álláskereső képzettsége, ill. annak hiánya jelenti. A rendelkezésre álló humán erőforrás nem felel meg a munkáltatóknak, ezért képzésekre, átképzésekre lenne szükség. Ugyanakkor igen kevés felnőttképzés indul a térségben, azok szervezését sem előzi meg piackutatás, felmérés, így nem is a vállalkozói igényekre reagálnak. Továbbá a munkavállalói kompetenciák és a munkaerő-piacon való elhelyezkedést, a képzéseken való részvételt segítő motiváltság erősítésére lenne szükség a hátrányos helyzetű álláskereső körében.

Szintén problémát jelent, hogy a képzetlen munkaerő számára nyújtott álláslehetőségek jövedelemszintje nem hat motiválón a megcélzott rétegre, így sok esetben még ezek az álláshelyek is betöltetlenek maradnak.

A járás munkaerő-piaci helyzetében kritikus pontot jelent a tömegközlekedés – mint Békés megye egészében –, bár a helyközi autóbuszjáratok sűrűsége és útvonala kedvezőbb, mint a szomszédos Mezőkovácsházi járásban, az mégsem alkalmazkodik sok esetben a gyári munkakezdésekhez.

Több fórum és partnertalálkozó alkalmával bebizonyosodott, hogy a munkaerő-piaci szereplők nem ismerik kellően egymás igényeit, sok esetben nem is számolnak azokkal. Továbbá éppen azokon a szakterületeken (ágazatokban) hiányos a képzési lehetőség a járás vonatkozásában, ahol nagyobb munkaerőigény jelentkezik. Így az élelmiszeripar, a mezőgazdaság és a gépipar területén szűken működik középfokú, és egyáltalán nem felsőfokú képzés jelenleg a járás területén.

Az adatgyűjtés és kutatás folyamán az is megállapítást nyert, hogy a járás gazdasági szereplői között is csak kevés kapcsolat működik, holott a járás kínálatának pontosabb ismerete sok esetben új megrendeléseket, együttműködéseket eredményezhetne leginkább a szolgáltatók, a fuvarozók, az építőipari kivitelezők esetében.

IV. Beavatkozási elképzelések

A helyi foglalkoztatási együttműködések elsődleges beavatkozási szintje a munkaerő-piaci szereplők közötti információáramlás erősítése, a kereslet-kínálat koordinációja.

A fentieknek megfelelően az egyik beavatkozási pont a projekt által kijelölt célcsoporttagok felkutatása és bevonása, a munkaerő-piacon való eredményes szereplésük támogatása.

A beazonosított, motiválható célcsoporttagok képzési lehetőségeinek megteremtése mellett különös hangsúlyt kell fordítani a munkáltatók által megjelölt képzési igények és a képzési lehetőségek összehangolására.

Feladata az önképzés és a képzéseken való részvétel iránti érdeklődés és igény felkeltése a célcsoporttagokban.

Az önfoglalkoztatóvá válás elősegítése különösen a fiatalabb korosztály vonatkozásában.

A szociális gazdaság fejlesztése és az atipikus foglalkoztatási formák elterjesztése.

A szakképzési és felsőoktatási lehetőségek bővítése a munkáltatói elvárásokkal megegyező képzési programokkal.

Hátrányos helyzetű álláskeresőket, inaktívakat álláshoz juttatása támogatással.

V. Összegzés

A TOP-5.1.2-BS1-2016-00007 kódszámmal támogatási forrást nyert „Helyi foglalkoztatási partnerség kialakítása az Orosházi Járásban” című projekt keretében készült munkaerő-piaci felmérés összegyűjti és bemutatja a helyi szereplők igényeit, illetve a kereslet-kínálat arányait. Az elemzések rávilágítanak arra, hogy a járás kiaknázatlan lehetőségekkel rendelkezik elsősorban a mezőgazdaság és az élelmiszeripar vonatkozásában. Az együttműködés erősítéséhez eredményesen a tudomány útján hozzájárulhat a Kodolányi főiskola K+F lehetőségeivel. A megjelölt ágazatok új típusú együttműködése új lehetőségeket nyithat a munkaerő-piacon, erősödhet a térség „munkaerő-felszívó” hatása.

Az együttműködések révén a felmérésekre alapozott képzésekkel, a munkavállalói kompetenciák erősítésével, valamint a munkáltatók érzékenyítésével minden lehetőség adottá válik, hogy a projektben célul kitűzött 100 főt járási szinten sikeresen visszaintegrálják a munkaerő-piacra.

VI. Mellékletek

1. számú melléklet	Orosházi járás vállalkozói adatbázisa
2. számú melléklet	Vállalkozói kérdőívek eredményei
3. számú melléklet	Fejlesztési és beruházási tervek